

---

# تأملی در قرآن با رویکرد آموزشی

---

●  
مؤلف:

علیرضا فرخندهزاده

انتشارات فرهنگ مانا

۱۳۹۳

سرشناسه: فرخنده‌زاده، علیرضا، ۱۳۵۰-  
 عنوان و نام پدیدآور: تأملی در قرآن با رویکرد آموزشی / مؤلف علیرضا فرخنده‌زاده.  
 مشخصات نشر: تهران: فرهنگ مانا، ۱۳۹۵.  
 مشخصات ظاهری: ۲۵۶ ص.  
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۷۱-۷۹-۸  
 وضعیت فهرست‌نویسی: قیفا.  
 یادداشت: کتابنامه.  
 موضوع: قرآن -- راهنمای آموزشی.  
 شناسه افزوده: فرخنده‌زاده، علیرضا، ۱۳۵۰ -  
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۴ت۲۴۶/ف/۵/۶ BP  
 رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۱۰۷  
 رده کتابشناسی ملی: ۴۰۵۰۱۴۳



## تأملی در قرآن با رویکرد آموزشی

مؤلف: علیرضا فرخنده‌زاده  
 ویراستار: عادل ظفری  
 صفحه‌آرا: محمد اسدی  
 راجع جل: سیدمحمّدی زاهدی نیا  
 شابک: ۱۰۰۰  
 نویسنده: پ: اول، ۱۳۹۵  
 نشر: فرهنگ مانا  
 چاپ: شادرن  
 لیتوگرافی: مانا  
 قیمت: ۱۰۰۰۰ ریال  
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۷۱-۷۹-۸  
 حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشانی نشر: تهران، خیابان انقلاب، بین ویلا و حافظ، خیابان پورموسی، کوچه باغ، پلاک ۱۱، واحد ۱  
 کد پستی: ۱۵۹۹۶۱۷۷۱۱ تلفن: ۲۱-۸۸۹۴۸۸۲۰۰۰۰ دورنگار: ۸۸۹۴۱۰۰۰

## فهرست

|    |                                        |
|----|----------------------------------------|
| ۹  | پیشگفتار                               |
| ۱۱ | کلیات:                                 |
| ۱۱ | قرآن:                                  |
| ۱۱ | سوره:                                  |
| ۱۲ | حروف مقطعه:                            |
| ۱۳ | تفسیر حروف مقطعه با مغزهای الکترونیکی: |
| ۱۸ | سوره های مکی و مدنی:                   |
| ۱۹ | سجده های قرآن:                         |
| ۲۰ | اسامی بخشهای مختلف سوره های قرآن:      |
| ۲۲ | عناوین دیگر:                           |
| ۲۴ | نام سوره: حمد:                         |
| ۲۶ | نام سوره: البقرة:                      |
| ۲۹ | نام سوره: آل عمران:                    |
| ۳۰ | نام سوره: نساء:                        |
| ۳۱ | نام سوره: مائده:                       |
| ۳۵ | نام سوره: انعام:                       |
| ۳۷ | نام سوره: اعراف:                       |
| ۴۰ | نام سوره: انفال:                       |
| ۴۲ | نام سوره: توبه:                        |
| ۴۵ | نام سوره: یونس:                        |
| ۴۷ | نام سوره: هود:                         |
| ۴۹ | نام سوره: یوسف:                        |
| ۵۱ | نام سوره: زمر:                         |

|     |                    |
|-----|--------------------|
| ۵۳  | نام سوره: ابراهیم  |
| ۵۵  | نام سوره: حجر      |
| ۵۷  | نام سوره: نحل      |
| ۵۹  | نام سوره: اسراء    |
| ۶۱  | نام سوره: کهف      |
| ۶۳  | نام سوره: مريم (ع) |
| ۶۵  | نام سوره: طه       |
| ۶۷  | نام سوره: انبياء   |
| ۶۹  | نام سوره: حج       |
| ۷۱  | م سوره: مؤمنون     |
| ۷۳  | نام سوره: نور      |
| ۷۵  | نام سوره: مريم     |
| ۷۷  | نام سوره: شعرا     |
| ۷۹  | نام سوره: زمر      |
| ۷۹  | سایر ویژگی‌ها      |
| ۸۱  | نام سوره: قصص      |
| ۸۳  | نام سوره: عنکبوت   |
| ۸۵  | نام سوره: روم      |
| ۸۷  | نام سوره: لقمان    |
| ۸۹  | نام سوره: سجده     |
| ۹۱  | نام سوره: احزاب    |
| ۹۳  | نام سوره: نبا      |
| ۹۵  | نام سوره: فاطر     |
| ۹۷  | نام سوره: یس       |
| ۹۹  | نام سوره: صافات    |
| ۱۰۱ | نام سوره: ص (صاد)  |
| ۱۰۳ | نام سوره: زمر      |
| ۱۰۵ | نام سوره: مؤمن     |
| ۱۰۷ | نام سوره: فصلت     |
| ۱۰۹ | نام سوره: شوری     |
| ۱۱۱ | نام سوره: زخرف     |
| ۱۱۳ | نام سوره: دخان     |
| ۱۱۵ | نام سوره: جاثیه    |
| ۱۱۹ | نام سوره: محمد (ص) |
| ۱۲۱ | نام سوره: فتح      |
| ۱۲۳ | نام سوره: خجرات    |
| ۱۲۵ | نام سوره: ق (قاف)  |
| ۱۲۷ | نام سوره: ذاریات   |
| ۱۲۹ | نام سوره: طور      |

|     |                      |
|-----|----------------------|
| ۱۳۱ | نام سوره: نَجْم      |
| ۱۳۲ | نام سوره: قَمَر      |
| ۱۳۶ | نام سوره: رَحْمَن    |
| ۱۳۸ | نام سوره: واقعه      |
| ۱۴۰ | نام سوره: حدید       |
| ۱۴۲ | نام سوره: مجادله     |
| ۱۴۴ | نام سوره: خُشُر      |
| ۱۴۸ | نام سوره: صَف        |
| ۱۵۰ | نام سوره: جمعه       |
| ۱۵۴ | نام سوره: بن         |
| ۱۵۶ | نام سوره: طلاق       |
| ۱۵۸ | نام سوره: تحریم      |
| ۱۶۰ | نام سوره: مُلک       |
| ۱۶۲ | نام سوره: قَلَم      |
| ۱۶۴ | نام سوره: حافه       |
| ۱۶۶ | نام سوره: معارج      |
| ۱۶۸ | نام سوره: نوح        |
| ۱۷۰ | نام سوره: جن         |
| ۱۷۲ | نام سوره: مَزْمَل    |
| ۱۸۰ | نام سوره: مُرسلات    |
| ۱۸۲ | نام سوره: نبأ        |
| ۱۸۴ | نام سوره: نازعات     |
| ۱۸۶ | نام سوره: عَبَس      |
| ۱۸۸ | نام سوره: تکویر      |
| ۱۹۰ | نام سوره: انفطار     |
| ۱۹۲ | نام سوره: مُطَفِّفین |
| ۱۹۴ | نام سوره: بُرُوج     |
| ۱۹۶ | نام سوره: طَارِق     |
| ۱۹۸ | نام سوره: اَعْلٰی    |
| ۲۰۰ | نام سوره: غَاشِیَه   |
| ۲۰۱ | نام سوره: فَجَر      |
| ۲۰۲ | نام سوره: بَلَد      |
| ۲۰۶ | نام سوره: شَمْس      |
| ۲۰۸ | نام سوره: لیل        |
| ۲۱۰ | نام سوره: ضحٰی       |
| ۲۱۲ | نام سوره: اِنْشِرَاح |
| ۲۱۴ | نام سوره: تین        |
| ۲۱۸ | نام سوره: قَلَر      |
| ۲۲۰ | نام سوره: یٰسینَه    |

|     |                   |
|-----|-------------------|
| ۲۲۲ | نام سوره : زلزال  |
| ۲۲۴ | نام سوره : غاديات |
| ۲۲۶ | نام سوره : قارعه  |
| ۲۲۸ | نام سوره : تکاثر  |
| ۲۳۰ | نام سوره : عصر    |
| ۲۳۲ | نام سوره : همزه   |
| ۲۳۴ | نام سوره : فیل    |
| ۲۳۶ | نام سوره : قریش   |
| ۲۳۸ | نام سوره : ماعون  |
| ۲۴۰ | نام سوره : کوثر   |
| ۲۴۲ | نام سوره : کافرون |
| ۲۴۴ | نام سوره : نصر    |
| ۲۴۶ | نام سوره : تهم    |
| ۲۴۸ | نام سوره : سلام   |
| ۲۵۰ | نام سوره : نشر    |
| ۲۵۲ | نام سوره : ناس    |
| ۲۵۵ | منابع و مآخذ      |

## پیشگفتار

آموزش قرآن در مکتب پیامبر اکرم (ص) عبارت است از: خواندن آیات توسط معلم و شنیدن و تکرار آنها توسط قرآن آموز تا جایی که این امر منجر به انتقال آیات قرآن در قلب معلم به قلب متعلم گردد و متعلم قرآن نیز چونان معلم خود، حامل آیات الهی گردد. با نزول آیات الهی بر قلب پیامبر (ص) ایشان مأهول گردیدند و آیات الهی را بر مردم آرام و شمرده شمرده بخوانند. این حالت را به وحی الهی و نزول الگویی را برگزیدند که «شبییه ترین» حالت را به وحی الهی و نزول قرآن داشت. الگویی که قرآن آموزان را در جایگاه نبوت قرار می داد و آموزش قرآن را به مثابه نزول وحی تعریف می کرد و هدایت می نمود. الگویی که قرآن آموخته، گویی به «مقام نبوت» رسیده است، و این که وحی بر او نازل نمی شود. پیامبر اکرم (ص) در تعریف یک قرآن آموخته کامل می فرماید: «مَنْ جَمَعَ الْقُرْآنَ فَكَأَنَّمَا أَدْرَجَتِ النُّبُوَّةُ بَيْنَ جَنْبَيْهِ إِلَّا أَنَّهُ لَا يُوحَى إِلَيْهِ؛ ۲ هر کس همه قرآن را در قلب خود جمع کند، گویی نبوت در درون سینه او جای گرفته است، مگر این که به او وحی نمی شود». در این تعریف، «قرآن آموخته» کسی است که در اثر استفاده از آن الگوی الهی در آموزش قرآن (که به وسیله شنیدن

و تکرار انجام می‌گیرد) آیات قرآن را در قلب خود جای داده و آیات را در دل خود گنجانیده است و هر وقت بخواهد، می‌تواند آنها را بخواند و زمزمه کند. پیامبر اکرم (ص) به ابوذر غفاری می‌گویند: «ای ابوذر! این که هر روز صبح برای آموختن یک آیه قرآن از خانه بیرون روی برای تو از صد رکعت نماز بهتر است». آموختن یک آیه در نزد پیامبر اکرم (ص)؛ یعنی شنیدن و تکرار یک آیه، تا جایی که آن یک آیه در قلب انسان سکونت یابد و مستقر گردد و این کار در مکتب نبوی از خواندن صد رکعت نماز برتر است؛ زیرا چنین کاری باعث حضور قرآن در قلب و انس با آن می‌گردد. پیهمان جدید و کریم می‌شود و این انس و حضور، تأثیر و تذکر و ترویج آیه همراه دارد و موجب می‌شود نماز این فرد «معراج مؤمن» و مناجات با صاحب کلام گردد. به این علت است که پیامبر اکرم (ص) تذکر می‌دهند که همه به دنبال این نوع آموختن قرآن باشند، اگر چه سخت‌تر بد آیه باشد. ایشان می‌فرمایند: «هر آیه که می‌آموزید درجه‌ای در بهشت و فراخی در خانه شماست». ۴ حمل یک آیه که در مکتب رسول اکرم (ص) می‌آموزید، تنها به وسیله آموزش سمعی به دست می‌آید، می‌تواند فرد را به طرف دوستی با قرآن هدایت کند و فرد را هرچه بیشتر به صاحب کلام نزدیک کرده و باعث می‌شود درجه‌ای در بهشت که جایگاه رضوی الهی است، برای فرد حاصل شده و بر نورانیت او و حتی خانه‌ای که وی در آن زندگی می‌کند افزوده گردد. پیامبر اکرم (ص) می‌فرمایند: «خیرکم من تعلم القرآن و علمه؛ ۵ بهترین شما کسانی هستند که به دنبال این باشند که قرآن را بیاموزند و به دیگران آموزش دهند». و همچنین می‌فرمایند: «خیرکم من قرأ القرآن و أقرأه؛ ۶ بهترین شما کسی است که قرآن را بخواند و آن را به دیگران «قراء» کند». شیوه آموزش قرآن در مکتب پیامبر اکرم (ص) خواندن قرآن بر متعلم است تا وی تکرار کند و در نهایت آیات مورد نظر را بیاموزد. بنابراین، بهترین امت پیامبر (ص) از نظر ایشان کسانی هستند که با شنیدن و تکرار آیات از دیگری، آیات الهی را بیاموزند و حامل آن آیات گردند و همان آیاتی را که آموخته‌اند به دیگران یاد بدهند.